EN FJÄRIL-LARV, SOM VÄLTRAR SIG FRAM MED SITT BO.

Många fjärillarver förfärdiga åt sig, såsom bekant, ett bo af främmande ämnen, t. ex. delar af torkade blad, stjälkar och fruktskal, hvilka med spinntrådar fästas vid hvarandra, så att de bilda en hylsa, som säcklikt omgifver kroppen, och hvilken larven släpar med sig, då den rör sig fram från ett ställe till ett annat och i hvilket den drager sig in och helt och hållet döljer sig, då någon fara hotar. Sålunda träffar man ofta nog äfven hos oss dels på lefvande växter, dels på torra trädstammar, väggar och gärdsel, dels på marken larver af arter hörande till familjerna *Psychidae* och *Coleophoridae* krypande omkring eller klättrande, dragande efter sig sina s. k. säckar.

Af den senare familjen lefva några såsom unga larver minerande särskilda växters blad, i det de lifnära sig af dess parenchymmassa och lämna öfverhuden oskadad samt förfärdiga sedan sin säck af fragmenter af samma blad och ses sedan på hösten draga omkring med denna säck; eller ock lifnära de sig af frön och använda de delvis förstörda frukterna till sitt hölje.

Då man om senhösten sållar löf, mossa eller vissnadt gräs eller ock torkad bark, t. ex. för att söka skalbaggar, ser man därför ofta sådana små fjärillarver med olika formade, stundom ganska besynnerliga säckar vandra och klättra omkring bland det utsållade rasket.

Senaste tisdag, den 2 november, var jag i tillfälle att observera en liten fjärillarv med sin säck, hvilken dock genom säckens byggnad samt framför allt genom larvens besynnerliga beteende öfvergår allt hvad jag förr sett i naturen eller hört omtalas.

Jag hade nämligen gjort en exkursion till trakten af det s. k. Hoplax träsk nära Helsingfors, samt därvid enligt min vana denna årstid med ifver sållat mossa och löf, särskildt på tufvorna i ett grankärr samt barken af några vid dess kant stående torra granar, och medförde det utsållade i en påse för att hemma närmare undersökas. (Då temperaturen är låg och insekterna tröga, undgå de lätt uppmärksamhet, men blifva lifligare i sina rörelser, då de komma i rumvärme och upptäckas då lätt.)

Då jag sedan på aftonen utbredde det sållade rasket på ett hvitt papper för att närmare granska detsamma, upptäckte jag en mycket liten fjärillarv, som rörde sig framåt med sin säck på ett högst besynnerligt sätt.

Boet eller säcken var mycket starkt plattryckt, af en oregelbunden, något päronlik form, omkr. 6 millimeter lång och 4 mm. bred samt hade en öppning såväl i den bredare som den smalare ändan och bestod till större delen af fragmenter af torkade blad, med tjocka nerver, måhända af *Vaccinium myrtillus*. Detta bo fördes fram af den späda larven på ett högst besynnerligt sätt. Då andra säckdragarlarver röra sig framåt så, att de krypa ut ur säcken så långt, att bröstfötterna nå marken, och sedan helt enkelt krypa framåt, släpande säcken efter sig, måste denna larv utföra en mycket komplicerad rörelse för att slippa fram.

Han kryper först ut till omkring halfva kroppens längd från öppningen i ena ändan af boet, griper sedan fast med »händer och tänder» i underlaget, kröker sedan bakkroppen kraftigt uppåt, så att hela boet lyftes upp i luften och stjälpes framåt, dels därvid görande en fullständig kullerbytta, så att den sida, som förr var uppåt, nu kommer nedåt, dels endast en vridning, dock så att i alla fall den ända, som förr var bakåt, nu riktas framåt. Ögonblickligen därpå drager larven sig in i boet och vänder sig därinnanför om och kryper efter en stund fram från öppningen i boets andra ända, samt upprepar så samma manöver som nyss. *Boet vältras sålunda fram steg för steg, så att ömsom den bredare, ömsom den smalare ändan är riktad framåt, och djuret med sin halfva kropp sticker ut turvis från den breda och den smala ändan af boet.*

I början var larven mycket liflig och rörlig, den ena vältringen följde tätt på den andra, så att jag nästan var frestad att

tro, det inuti boet funnos tvänne larver, hvardera vänd med hufvudet mot sin öppning, hvilka turvis kröpo ut och slängde boet ett hvarf, men vid närmare betraktande fann jag lätt, att larven icke hade någon bolagsman utan lefde ensam i sitt bo och inuti detsamma vände sig för hvarje steg. Efter det den några dagar hållits i fångenskap i varmt rum blef den ock allt mer trög, så att man kunde få vänta långa stunder innan den visade sig. Jag trodde därför att den redan dött eller förpuppat sig inne i boet, då jag senaste lördag skulle förevisa säcken för *Societas pro Fauna et Flora fennica.* Till min stora fröjd visade det sig dock, att så icke var fallet; helt oväntadt sträckte den långsamt ut hufvudet, kröp fram och utförde inför hela den lärda societeten sina akrobatiska rörelser, om ock de numera försiggingo något mattare än kort efter det den blifvit funnen.

Då tyvärr endast 1 exemplar blifvit anträffadt, och så vidt jag känner något dylikt fall icke blifvit i den entomologiska litteraturen beskrifvet, var jag angelägen om, att icke skada larven, utan om möjligt låta den förpuppas och sedan utvecklas till *imago,* för att lära känna den fjärilart, som under larvstadiet visar detta egendomliga lefnadssätt. Jag har därför icke kunnat i detalj undersöka eller beskrifva larven.

Så vidt i hast dock kunnat ses, är larven till färgen hvitaktig, något tillplattad, icke fullt en millimeter bred samt utsträckt något längre än kokongen. Hufvudet är svart, hornartadt, starkt glänsande, med skarpa käkar och korta antenner. I framkanten är det försedt med långa utstående borst. Hjässan har en djup intryckt fåra längs midten, hvilken framtill grenar sig uti tvänne finare intryckta linier, som bilda en klyka. *Prothorax* är ofvan täckt af en starkt glänsande, glatt, svart hornplåt, som har formen af en halfcirkel. De tvänne följande segmenten hafva äfven ofvan hvar sin hornplåt, men dessa äro ljusare till färgen, bruna, och mycket kortare, så att de endast ofullständigt täcka segmenten. De hafva nästan formen af ett cirkelsegment, upptagande $^1/_3$ af en cirkelperiferi.

Larven påminner således mycket om larver af *Coleophora*-arter, men är betydligt mindre än de allmännare hos oss förekommande formerna af släktet.

Man måste fråga sig: Hvad kan orsaken vara till den be-

skrifna fjärillarvens så märkvärdiga och från andra larvers så afvikande rörelsesätt? Man märker då, att larvhuset är mycket ändamålsenligt bygdt. Dess platta form och ytans utseende göra, att det svårligen kan upptäckas, då det ligger bland halft förmultnade blad, men å andra sidan är detta bo svårt att transportera, emedan det till följd af sin breda form, hvassa framkant och sin skrofliga, af de upphöjda bladnerverna ojämnade yta lätt skulle fastna i underlaget, om det släpades längs med detsamma. Larven har därför fått förmåga att lyfta hela larvhuset i luften och där svänga detsamma framåt.

Vi se här åter ett märkvärdigt bevis på naturens ändamålsenliga inrättningar och vi måste väl här med beundran instämma i PLINII ord, då han betraktat insekterna:

»In his tam parvis atque tam nullis, qvanta vis, qvae ratio, qvam inextricabilis perfectio!»

John Sahlberg.

Rikstelefon vid Statens entomologiska anstalt. Med anledning af skrifvelse från Landtbruksstyrelsen rörande anbringande af telefonledning till anstalten, uti hvilket ärende telegrafstyrelsen afgifvit utlåtande, har Kongl. Maj:t funnit godt medgifva, att en telefonapparat må genom sistnämnda Styrelses försorg uppsättas inom Statens entomologiska anstalts byggnad vid Frescati och ställas i förbindelse med rikstelefonnätet emot ersättning till telegrafverket för telefonförbindelsens anläggning af sex hundra kronor, att af Statskontoret, uppå rekvisition, till telegrafstyrelsen utanordnas.

Apparat och ledningar äro nu färdiga till begagnande, och är den förras nummer 1962.

Sven Lampa.